

Cover Page

DOI: <http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121>
www.ijmer.in

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ

ಡಾ. ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಎಂ

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,

ಎಸ್.ಎಲ್.ಎನ್ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ

ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕೋಟೆ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀದಿ,

ಬೆಂಗಳೂರು

ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅಂಶವೆಂದು ನಾವೀಗ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟಚಿತ್ರಣ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮುದಾಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಆರ್ಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಗೆಯೇ ಆಕರ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1953ರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂಬ ಬಹುಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ರಸಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅದ್ಭುತರಸದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. "ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವ ರಸ ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯದು ಬಹುಶಃ ಅದ್ಭುತರಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ" (ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ, ಪುಟ. 605) ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅದ್ಭುತರಸ ಶೃಂಗಾರ ರಸಕ್ಕಿಂತ ಒಂದಂಶ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಹೇಳಲವಕಾಶವಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರು ಸ್ವಭಾಷೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಜನಪದಗೀತೆಯ ಲಾಲಿ ಪದವೊಂದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನಯ್ಯನಂಥೋರು ಹನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳು

ಹೊನ್ನೆಯ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಆಡುವಾಗ

ಸನ್ಯಾಸಿ ಜಪವ ಮರೆತಾನು,

ಮಹಾ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾದ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ತಟಕ್ಕನೆ ನೆನಪಾದ ಈ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಅದ್ಭುತರಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಸ್ವಾದಭರಿತವಾಗಿದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ಮಾಧುರ್ಯ ಈ ಲಾಲಿ ಪದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ ಗುರುತಿಸಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲವಾದದ ಹಳೆಯ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಈ ಹಾಡು: ತ್ರಿಕಾಲಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ರಸಭರಿತ ಹಾಡಾಗಿರುವುದು ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅದೆಷ್ಟೋ ಭಾವ- ರಸಭರಿತವಾದ ಹಾಡುಗಳ ಕಣಜ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರು 'ಧ್ವನಿ'ಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ 'ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲಧ್ವನಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವಾಗ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಪ್ರಾಕೃತದ (ಹಾಲನ) ಸಾಧುಸಪ್ತತಿಯ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಲಾಲಿ ಪದದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧ್ವನಿ-ಭಾವಗಳು ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದರೆ ಅರ್ವಾಚೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ವಾಚೀನ.

ಕೂಸು ಇದ್ದಮನಿಗೆ ಬೀಸಣಿಗೆ ಯಾತಕ?

ಕೂಸು ಕಂದಯ್ಯ ಒಳ ಹೊರಗ-ಆಡಿದರೆ

ಬೀಸಣಿಗೆ ಗಾಳಿ ಸುಳಿದಾವ

ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆದಾಡುವ ಮಗು ಮನೆ ತುಂಬ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಬಿರುಸಾಗಿ ಆಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನ ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಆನಂದ ಸಾಗರದ ಅಲೆಯಂತೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಬಂಧು-ಬಳಗದವರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಿರು ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು

Cover Page

DOI: <http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121>
www.ijmer.in

Digital Certificate of Publication: www.ijmer.in/pdf/e-CertificateofPublication-IJMER.pdf

ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ.ಯವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯವೊಂದರ ಪದ್ಯ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಜನಪದಗೀತೆಗಳ 'ರಸ-ಭಾವಗಳ, ನಿತ್ಯ-ವಿನೂತನತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಸ ಪಡಲೇಬೇಕು. (ಪುಟ. 286, ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ)

ವಿಶ್ವ ಸಾರಸ್ವತ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಬಹು ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರು ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ 'ರತಿ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಯಿಭಾವವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೇಮ ಎಂಬ ರತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾಲ-ದೇಶಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಮನುಷ್ಯನಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಹಾಗೂ ಮನುಕುಲವಿರುವತನಕ ಉಳಿಯುವಂಥದ್ದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುವಂಥದ್ದು. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಅನೇಕ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಿಮರ್ಶಕರೂ, ಸಾಹಿತಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು 1956ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲಿಕೆಗೆ 'ಭಾವಗೀತೆ' ಎಂಬ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಭಾವೋತ್ಕಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜನಪದಗೀತೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 'ಗರತಿಹಾಡು' ಜನಪದ ಸಂಕಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರೇಮದ ಗೀತೆ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟರಂಥ ಮೇಧಾವಿಗಳು ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಹು ಆಸ್ಥೆವಹಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಗೀಯ ಮನೆಯಾಗೆ ಮಡದಿಯ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ

ಅಡಿಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ! ಹಡೆದವ್ವ

ಮಡದಿ ತವರಿಗೆ ಹೋಗ್ಯಾಳ

ಹಚ್ಚಡದ ಪದರಾಗ ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವ

ಬಿಚ್ಚಿನಮ್ಮಾಲೆ ಒಗೆವಂಥ- ರಾಯರನ

ಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರಲೆ ಹಡೆದವ್ವ

ಎಂದ ಬರತೀರಿ ನನ್ನ ಗಂಧದ ರತಿಗಾರ

ರುಮ್ಮಾಲೆಲ್ಲ ಪರಿಮಳ - ನನಗಲ್ಲ

ಎಂದ ಬರತೀರಿ ನನಗ್ಗೇಳ

ಕಮಳದ ಹೂ ನಿನ್ನ ಕಾಣದೆ ಇರಲಾರೆ

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಯೆ ಬಿಡಲಾರೆ - ಕೇದಿಗೆ

ಗರಿ ನಿನ್ನನಗಲಿ ಇರಲಾರೆ

(ಭಾವಗೀತೆ: ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಪು.39) ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನ ಎಂಬ - ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರತಿಭೆ' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಅಸದೃಶವಾದ ಜನಪದಗೀತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ವರ್ಣನಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸ್ವರದಿಂದ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ಈ ಕಾಣಬಹುದು, ನಿರರ್ಶನಕ್ಕೆ

ಅಳುವ ಕಂದನ ತುಟಿಯು ಹವಳದಾ ಕುಡಿಹಂಗ

ಕುಡಿಹುಬ್ಬು ಬೇವಿನೆಸಳ್ಳಂಗ - ಕಣ್‌ನೋಟ

ಶಿವನ ಕೈಯಲಗುಹೊಳೆದಂಗ,

Cover Page

DOI: <http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121>
www.ijmer.in

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮುಖದ ತುಟಿ, ಹುಬ್ಬುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಪಕಶಕ್ತಿ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಲ್ಲಿ ತಲುಪಿರುವ ನೆಲೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಭೆಯದೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ತುಟಿಯನ್ನು ಹವಳಕ್ಕೂ, ಕುಡಿಹುಬ್ಬನ್ನು ಬೇವಿನ ಎಸಳಿಗೂ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಗುವಿನ ಆ ಕಣ್ ನೋಟವನ್ನು ಶಿವನ ಕೈಯಲಗು ಹೊಳೆದ್ದಾಂಗ ಎನ್ನುವುದಂತೂ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಲ್ಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭೂತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಉದಾಹರಣೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆ ನವನವೋನ್ನೇಷ ಶಾಲಿನಿಯೂ ಆಹ್ವಾದಕರವೂ ಆಗಿದೆ, ಯಾವುದೋ ಕಾಲದ ಮಗುವಿನ ಸ್ವಿಗ್ಧ ಸೌಂದರ್ಯದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲ, A thing of beauty is Joy forever ಎಂಬ ಜಾನ್ ಕೀಟ್ಸ್ ಕವಿಯ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

A Thing of beauty is a joy forever
its loveliness increases; it will never endynion
pass is to nothingness
Beauty is truth, truth is beauty - that is all
Ye know on earth and all be need to know
ode on a gecian urm

ಈ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಅನ್ವಯ ಆಗುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು 'ಸತ್ಯಂ ಶಿವ-ಸುಂದರಂ' ಎಂಬ ತ್ರಿಕೂಟ ಸೂಕ್ತಿಯನ್ನು ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಜೀವನಾನುಭವದ ನಾನಾ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲದವಳೂ, ಮುಗ್ಧೆಯೂ ಆದ ಈ ನಿರಕ್ಷರ ಕುಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಬೀರದ ಬಿದಿರುಗಳು ಮತ್ತು ಹುಲುಮಾಡದ ಜಂತೆಗೆ ಜೋಲಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂದಯ್ಯನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ತೂಗುವಾಗ ಹಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜೋಗುಳ ಘಮಲಿನ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಆಧುನಿಕ ಅಲಂಕಾರಿಕರೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ರಸನ್ನವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಆ ತ್ರಿಪದಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ (ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನ, 'ಪ್ರತಿಭೆ', ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ರ, ಪುಟ. 42, 43)

ಆಚಾರ್ಯ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರ-ರೀತಿ-ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳು ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯವಿದೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಎಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಂತೆಯೇ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು. ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರು ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ಲೋಕ ಹಾಗೂ ಪದ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ತ್ರಿಪದಿಯೊಂದು ಪಡುವಣ ಬಾನಿನ ನೀಲಿಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಬಿದಿರೆಯ ರೇಖಾಚಂದ್ರಮನಂತಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನವವಧುವದನದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯೆಂದದಿ ಮೋಹವನ್ನು ಮೆರೆಯುವಂತಿದೆ. ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಮುನ್ನ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪೀಠಿಕೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಿರಾಭರಣವಾದ ಕಾವ್ಯಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಕೊಡಬಹುದು. ತೌರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಂತಿತನ ನಡೆದ ಬಳಿಗೆ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿಯ ಚಿತ್ರ ಇದು:

ತೊಟ್ಟಿಲ ಹೊತ್ತಂಡು ತೌರು ಬಣ್ಣ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮೆ ಹೊಡಕೊಂಡು - ತಂಗಮ್ಮ
ತಿಟ್ಟುತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡ್ಯಾಳೋ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ತಿಟ್ಟನ್ನು ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯುವ ಮುಂಚೆ ತೌರೂರಿನ ಕೊನೆಯ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಹುಡುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಸೆ? ಎಷ್ಟು ವೇದನೆ? ಆದರೆ ಪದ್ಯದ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಸರಳ! ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಭಾವಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ರಕ್ತಸಂಬಂಧದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇವು ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ನವಿರು ತೆರೆಗಳು. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಗೀತೆಗಳು ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕವಾದ ನವಿರು ಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

Cover Page

DOI: <http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121>
www.ijmer.in

ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಬಡದೇಶವೆಂಬ ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಲವಾರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಜಾತಿ-ವಿಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾತಿ-ಉಪಜಾತಿ ನಡುವಿನ ತಾರತಮ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಬಡತನ-ಅಜ್ಞಾನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರಸಂಪದಗಳು. ಒಂದೊಂದು ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಕೆಳಜಾತಿಯ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ತೋಡದು ಹಾಕುವ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಜಾತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಅಗೌರವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಿರಿಸಿಕೊಂಬುದು ತರವಲ್ಲವೆಂಬ ಆಶಯ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಹುಯ್ಯಲಾಗಿತ್ತು:

ಹೊಲೆಯನೆಂದು ಅವನ ಕುಲವೆತ್ತಿ ಬೈಯದಿರೊ

ಕುಲಮೇಲು ಅವನ ಚಲ ಮೇಲು - ಹೊಲೆಯ ಹೊನ್ನಯ್ಯನ

ಕುಲವ ಕೊಂಡಾಡೋ ಮಗಲೇಸು ।

ಬಳಸದೇ ಇರುವ ತಾಮ್ರ, ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪಾತ್ರೆ ಪಗಡಗಳು ಕಿಲುಬು ಹತ್ತಿ ಬಣ್ಣ ಕೆಡುವ ಹಾಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು ಜನಜೀವನದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ವಾಹಿನಿಯೊಡನೆ ಅವಿನಾಭಾವದಿಂದ ಬೆರೆಯಲವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

'ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ' ಎಂಬ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನದ್ದು. ಈಗ ಸಮುದಾಯ ಕಲೆಗಳು ದೂರದರ್ಶನ, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈಗ ಸಮೂಹಸಂವಹನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ ಸುದ್ದಿಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ಸಿನಿಮಾ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ತೀರಾ ಅಲ್ಪವಾಗಿ, ನಿರಕ್ಷರಗಳ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಬಯಲಾಟಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗೆಗಳೇ ಸಮೂಹ ಸಂವಹನವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ 'ನವೋದಯ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ 'ನವ್ಯ' ಚಳುವಳಿ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕವಿ, ಕಲಾವಿದ ಹಾಗೂ ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳತ್ತ ಹರಿಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರು, (ಕಾಶಸೆ ರೇವಪ್ಪ, ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ, ಮಧುರಚನ್ನ ಮುಂತಾದವರು) ಬಹು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಎಂಬ ಗೇಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು ಸಂಚಲನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ಜ್ಞಾನಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಖರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೆಚ್ಚಾಗಲನ್ನು ತೆರೆದು ಸಾರಸ್ವತ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಯವರು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಿವಿಸೋತರು. ಮೊದಮೊದಲು ಅತ್ಯಾಂಶವಿರುವ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಂತರದ ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕರು, ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಸಾರಸ್ವತ ಪರಿಧಿಗೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದರು. ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು, ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರು, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರು ಮುಂತಾದ ಸಾರಸ್ವತ ದಿಗ್ಗಜರು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ನಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಹುಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊತ್ತು ಮೆರೆಸಿದರು. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಂತೂ ಜನಪದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದರೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಛಂದಸ್ಸು ಲಯ, ವಾದ್ಯವತೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಇನ್ನು ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವ್ವ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯವ' ಎಂಬ ಹಾಡುವಿತೆಯನ್ನು ತರುಣರು ಪ್ರೇಮಗೀತೆಯಂತೆಯೂ, ಮಠದ ವಿರಕ್ತ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತತ್ವಪದದಂತೆಯೂ, ಜನಪದ ಹಾಡುಗಾರರು ಜನಪದ ಗೀತೆಯೆಂದೂ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಹತ್ತು ಜನರ ಕಿವಿದರೆಗೆ ಬಹು ಜತನವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಪ್ರೇಮಕವಿ ಎಂದೂ ದಾಂಪತ್ಯಗೀತೆಗಳ ಆದ್ಯ ಹರಿಕಾರರೆಂದೂ ಗೌರವಿಸಲು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಗೀತೆಯ 'ತೊಟ್ಟಿಲ ಹೊತ್ತುಂಡು ತೌರಬಣ್ಣ ಉಟ್ಟೊಂಡು' ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಹಾಡನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾವಗೀತೆಗೆ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ 'ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೇ ಮೀನ' - ಎಂಬ ಗೀತೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ನವ್ಯಕವಿಗಳಿಗೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನಾದಮಾಧುರ್ಯ ಭಾವದಸರಳಸಂವಹನಗಳು ಹೊಸಪದಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಟ್ಟವು. ಇನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಅಲಂಕಾರಿಕರಾದ

Cover Page

DOI: http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121
www.ijmer.in

ತೀ.ನಂ.ಶೀ, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು, ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟರು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಜಾನಪದ ಕವಿಗಳು ಕಂಡ ಸೌಂದರ್ಯ' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಬರೆದರು. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಸೌಂದರ್ಯ' ನಿರುದ್ದಿಶ್ಯವಾದುದು. ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಊರು-ಕೇರಿ ಗಿರಿ ವನ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನೋಡದೆ ಅದಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯವೆಂದೇ ನಂಬಿದವರು. ಮೀಮಾಂಸಕರ ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಭಾವಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸರಳತೆಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ತಟಕ್ಕನೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ, ಬಡವ, ಶಕ್ತ-ಅಶಕ್ತ, ಮೇಲ್ವರ್ಗ-ಕೆಳವರ್ಗ, ಮೇಲ್ಜಾತಿ-ಕೆಳಜಾತಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಡಿತ ಪಾಮರ ಎಂಬ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಜನಪದಗೀತೆಗಳು ಪಾಮರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಬ್ದ, ಅಲಂಕಾರ, ಭಂದಸ್ಸು, ಸಮಾಸಗಳ ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲದೆ 'ಆನು ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡುವ ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿಯುಳ್ಳವು' ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿಯರಂತಹ ರೂಪ-ಗುಣವುಳ್ಳವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ರೂಪ-ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯದ ಮುಗ್ಧರಂತೆ. ಹಾಲನೆಂಬ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಕವಿ ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆಚಾರ್ಯ ತೀ.ನಂ.ಶೀಯವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತೀ.ನಂ.ಶೀಯವರೇ ರೂಪಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 'ಅರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲ ಧ್ವನಿ'ಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ-

'ಕಷ್ಟಂ ನ ಯಾಮಿ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಖಾದ್ಯತಾಂ ಶಾಲಿರಪಿ ಕೀರನಿವ ಹೈಃ:

ಜಾನಂ ತೋಽಪಿ ಪ್ರಚ್ಯಂತಿ ಪುನಃ ಪ್ರನೋ ಮಾರ್ಗಂ' ಇದರ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ -

"ಅಯ್ಯೋ ಗದ್ದೆಗೆ ನಾನು ಹೋಗೇನು, ನೆಲ್ಲನು

ತಂದು ಕೊಳ್ಳಾಲಿ ಗಿಳಿವಿಂಡು

ಅರಿತರಿತೂ ದಾರಿ ಹೋಕರು ದಾರಿಯ ಬೆಸಗೊಳ್ಳುವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ'

ಹೀಗೆಂದು ಬಹುಸುಂದರ ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಕಾವಲಿಗೆ ಹೋಗದೂ, ಅಲ್ಲಿ ಕವಣೆ ಬೀಸಿ ಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ತಾಯಿ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸುಂದರ ಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಪ್ರಯಾಸಕರವಲ್ಲ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಅದರಲಳೂ ಪುರುಷರು ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೋಗುವವರೆಲ್ಲಾ ಪದೇ ಪದೇ ದಾರಿಯು ಯಾವುದೆಂದೂ, ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಆ ಇಚ್ಛಿತ ಊರು ಸಿಗುವುದೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನಿನ್ನು ಆ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಕಾವಲು ಕಾಯಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ.

ದಾರಿಹೋಕರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅಜಾನಕವಾಗಿ ಈ ಸುಂದರ ಚೆಲುವೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನವಿಹ್ವಲಿತರಾಗಿ ದಾರಿ ಕೇಳುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಚೆಲುವೆ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವಳಿಗೇ ಅರಿವಾಗಿಲ್ಲ. ದಾರಿಕೇಳಲು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ದಾರಿ ಕೇಳುವುದು ಒಂದು ನೆಪ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಈ ಗ್ರಾಮಚೆಲುವೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಾಲ ನಿಂತು ಮಾತಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಕಾವ್ಯಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ನಿರ್ಭಿಡೆಯಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ರಾಜಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಜನಪದಗೀತೆಗಳನ್ನು ಅವಹೇಳನದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದ ಮಧುರ ಚೆನ್ನನ್ನವ ಕವಿ

ಪಂಡಿತರುಂ ವಿವಿಧ ಕಳಾ

ಪಂಡಿತರುಂ ಕೇಳತಕ್ಕ ಕೃತಿಯಂ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್

ಕಂಡರ್ ಕೇಳ್ವಡೆ ಗೊರವರ

Cover Page

DOI: <http://ijmer.in.doi/2023/12.03.121>
www.ijmer.in

ದುಂಡುಚಿಯೇ ಬೀದಿವರೆಯ ಬೀರನ ಕತೆಯೇ?

ಎಂದು ವಿಡಂಬನೆ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. “ಕವಿವಾಣಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅದು ದೈವ ಮೂಲವಾದದ್ದು. ಪಂಡಿತರಲ್ಲದ ಪಾಮರರು ಕೇಳುವ ಗೊರವರು ನುಡಿಸುವ ‘ಗಡಬಗ್ಗ’ ವಾದ್ಯವಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಪೆ ಬೇಡುವ ಬೀರಪ್ಪನ ಹಾಡಲ್ಲ” ಎಂಬುದು ಮಧುರನ ಹೇಳಿಕೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಆದೀಯ ರೂಪವಿದೆಯೆಂದು ಆಧುನಿಕರು, ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಗೊರವರ ದುಂಡಿಚಿಗೆ ಬೀದಿವರೆಯ ಬೀರಪ್ಪನ ಹಾಡ್ಡೆಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಬೆಲೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರೆದ ಪಾಣಿನಿಯು ತಾನು ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನಂತೆ, ಈಶ್ವರ ತನ್ನ ಧರ್ಮರುಗ, ಅರ್ಥಾತ್, ದುಂಡುಚಿ ಗಡಬಗ್ಗನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ನುಡಿಸಿದನಂತೆ. ಅದರಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ಶಬ್ದನಾದ ರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾಣಿನಿ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನಂತೆ. ಈ ಐತಿಹ್ಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರ ಮೂಲತಃ ಗೊರವ, ಅವನು ಹಿಡಿದದ್ದು ‘ಡಿಂಡಿಮ’ ಅದು ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ಗೊರವಯ್ಯಗಳ ಪೂಜನೀಯ ವಾದ್ಯ. ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಗಮ ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂದಾದಾಗ ಕವಿವಾಣಿ-ಜನವಾಣಿ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು, ಅದನ್ನೇ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರು ‘ಕವಿವಾಣಿ ಜನವಾಣಿ ಬೇರು’ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯ ಮೂಲವೆಂದು ಗೌರವಿಸಿದರು.

‘ಋಗ್ವೇದ’ದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಾಧಿಪತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವೊಂದು ಸೂಚನೆಗಳೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶಂಭಾಚೋಷಿಯವರು ರುದ್ರಶಿವನೆಂಬ ದೈವವು ದ್ರಾವಿಡಮೂಲದ ದೈವವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಶಿವರಹಸ್ಯ) ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ, ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರೂ ಸಹ ಈಶ್ವರನು ದ್ರಾವಿಡ ಕಲೆಗಳ ನೃತ್ಯ-ಗಾನಾದಿ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೈವವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಪೌರಾತ್ಯ ದೇಶವೆಂದೂ ಇಲ್ಲಿನ ನಟರಾಜ ಗ್ರೀಕ್ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೈವನ್-ಈಶನ್ ಆದನೆಂದೂ, ಅದೇ ಡಯೋ ನಿಸಸ್ ಆಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಈಡಬೋನಿಸಸ್ ನೃತ್ಯಸಂಗೀತಗಳ ಅಧಿದೈವವಾಗಿ ಗ್ರೀಕ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ -ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ)

ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಾದಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ನಾಟ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತಾದಿ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶವೇ ಮೂಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ‘ನಟರಾಜ’ ನನ್ನು ಭರತನು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿದೈವನೆಂದೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆತನ ದಿವ್ಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ‘ನಾಟ್ಯ’ ಎಂಬ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಡವುಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ‘ಅಡಿ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ‘ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರ’ವನ್ನು ಬರೆದ ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವನು ಷಡ್ಜ, ವೃಷಭ, ಗಾಂಧಾರ, ಮಧ್ಯಮ, ಪಂಚಮ, ದೈವತ, ನಿಷಾದವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಾದ ಎಂಬ ಸ್ವರ ಭಾರತ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದು ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೇ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಪ್ರಕಾರ “ವೀಣೆ” ದೈವವಾದ್ಯ, ಮೃದಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯಗಳು ಶೂದ್ರಾತಿ ಶೂದ್ರ ಕೊಡುಗೆ. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಗೂ, ಸಂಗೀತಾದಿ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವೇ - ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲಸ್ಥಾನವೆಂದು ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲಿರುವ ಚಿದಂಬರದ ನಟರಾಜನೇ ದ್ರಾವಿಡರ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ, ವೇದಕಾಲದ ವೈದಿಕರಿಗೆ ಅಗ್ನಿವರುಣ ಇಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ದೈವಗಳು, ದ್ರಾವಿಡರು ಸಂಗೀತಾದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವವಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಒಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಪುರಾಣ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಹೆಚ್ಚು ದ್ರಾವಿಡರದ್ದೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಈಗಲೂ ನೀಲಗಿರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ‘ತೋಡರೆಂಬ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರ ‘ಭಾಷೆ’ ನಾದಮಯವೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀಲಗಿರಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾದಸುರಭಿಯಾದ ಒಂದು ಲಯವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ದೇಶದ ಹಂಪಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭರತ ಕರ್ತಾರನಾಗಿದ್ದ ಆಂಜನೇಯ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ, ಆತ ನಾದ ಲೋಲುಪ, ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದನು. ಅವನಂತೆ ಕಿಷ್ಕಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮರುಧ್ವಣವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕಪಿಲಾಂಭನರು ‘ಮರ್ಮ’ ಔಷಧಿ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಕಿಷ್ಕಿಂದೆಯ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಔಷಧಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಜೀವಿನಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ರಾಮ-ರಾಜನರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಗತಪ್ರಾಣನಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದಾಗ ಆಂಜನೇಯನು ಸಂಜೀವಿನಿಯನ್ನು ತಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ನೀಡಿದನೆಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

Cover Page

ಆಧುನಿಕ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು (ಆಂಥೋಪಾಲಜಿಸ್) ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ Folk song ಎಂದೂ ಜನಪದದ ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಜಾನಪದ Folklore ಎಂದು ಕರೆದು ರೂಢಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಜಾನಪದದ ಒಂದು ಅಂಶವೇ ಹೊರತು ಬರಿಯ ಗೀತೆಗಳೇ ಜಾನಪದವಲ್ಲ.

ಜನಪದ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕನ್ನಡನಾಡು, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೃದಯ ಭಾಗವೆನಿಸಿರುವ ದಂಡಕಾರಣ್ಯ. ಅದರ ನಡುವಿರುವ ಕಿಷ್ಕಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ಹತ್ತಾರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಸುಳುಹೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ 'ಮತಂಗ'ನೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿ ಕಿಂದೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು 'ಬೃಹದ್ದೇಶಿ' ಎಂಬ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕ ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನದೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದಿರುವ ವಚನ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಎನ್ನ ಕಾಯವ ದಂಡಿಗೆಯ ಮಾಡಯ್ಯ

ಎನ್ನ ಶಿರವ ಸೋರೆಯ ಮಾಡಯ್ಯ

ಎನ್ನ ನವರ ತಂತಿಯ ಮಾಡಯ್ಯ

ಬೆರಳ ಕಡ್ಡಿಯ ಮಾಡಯ್ಯ

ಬತ್ತಿ ಸ ರಾಗವಹಾಡು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಬಸವಣ್ಣ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕಿನ್ನುಡಿಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಕಿನ್ನುಡಿ' ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಾದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ 'ಚೋಗೇರು' ಕಿನ್ನರಿವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸಿ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ದೃಶೀಕರಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ ರಾಗದ ಸಂಗಣ್ಣ, ಬಹುರೂಪಿ ಚೌಡಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಒಂದು ಶೈಲಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಕಿನ್ನರಿಯನ್ನು ಕೊಂಚ ಸುಧಾರಣೆಗೊಳಿಸಿ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು ತಂಬೂರಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗೆ, ದಾಸರ ಪದಗಳಿಗೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- 1.ಗರತಿಯ ಹಾಡು - ಸಂ. ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರು.
2. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ - ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ.
3. ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನ - ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
4. ಭಾವಗೀತೆ - ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ
5. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ
6. ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ - ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ.